

คำนำ

การบริจาคโลหิต เป็นการบริจาคโลหิตโดยสมัครใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของทั้งผู้บริจาคโลหิตและผู้ที่รับโลหิตนั้นด้วย จึงต้องมีกระบวนการเพื่อให้ได้โลหิตบริจาค การตรวจสอบและการจัดการโลหิต เพื่อให้โลหิต ผู้บริจาคโลหิต และผู้รับโลหิต มีความปลอดภัยอย่างสูงสุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ในขณะนั้น และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นตามมาตรฐาน และประชาชนได้รู้ขั้นตอนในการรับบริจาคโลหิตคู่มือเล่มนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานในการรับบริจาคโลหิตของงานธนาคารเลือด กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลแม่ลาน้อย

ขั้นตอนการดำเนินการ (Procedure)

๑. ตรวจสอบเครื่องผู้บริจาคโลหิตและเตรียมผู้บริจาคโลหิต
๒. เจาะเก็บโลหิต และตัวอย่างโลหิตสำหรับส่งตรวจ
๓. ดูแลผู้บริจาคโลหิต ภายหลังจากการบริจาคโลหิต

รายละเอียดอื่นๆ (Supplementary notes)

- นิยามและคำย่อ (Terminology and abbreviation):
Blood Donation = การบริจาคโลหิต
- เอกสารที่เกี่ยวข้อง (Associated document) :
  - 1 การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเจาะเก็บโลหิตจากหลอดเลือดดำ
  - 2 การเตรียมบริเวณที่ต้องการเจาะเก็บโลหิต
  - 3 การเจาะเก็บโลหิตจากหลอดเลือดดำ
  - 4 การเก็บตัวอย่างสำหรับการทดสอบทางธนาคารเลือด
  - 5 การตรวจความเข้มข้นของโลหิตด้วยวิธีใช้น้ำยาCopper Sulfate
  - 6 การควบคุมคุณภาพในห้องปฏิบัติการธนาคารเลือด
  - 7 แบบบันทึกประวัติผู้บริจาคโลหิต
  - 8 คู่มือความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ(SD-LAB-Manual-๐๐๓)

- เตรียมผู้บริจาค

๑. บันทึกรายละเอียดของผู้บริจาคในเรื่องเกี่ยวกับชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ หมายเลข โทรศัพท์ ประวัติการบริจาคโลหิตโรคประจำตัว ประวัติการเจ็บป่วย(ที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดในการบริจาคโลหิต) น้ำหนักตัว
๒. วัดความดันโลหิต วัดความเข้มข้นของโลหิต และตรวจหมู่โลหิต
๓. ถ้ามีปัญหาหรือไม่แน่ใจ ให้พบแพทย์เพื่อตรวจร่างกายก่อน
๔. ถ้าคุณสมบัติไม่ขัดกับข้อกำหนด ส่งเจาะเก็บโลหิตได้

- ดูแลผู้บริจาคโลหิตภายหลังจากการบริจาคโลหิต

๑. หลังจากเจาะเก็บโลหิตแล้ว ควรให้ผู้บริจacksonอนพักบนเตียงสักครู่หนึ่ง เพื่อให้ร่างกายปรับตัวให้ปกติ
๒. ติดพลาสติกปิดแผลที่บริเวณรอยเจาะเก็บโลหิต
๓. ให้ผู้บริจาคดื่มเครื่องดื่มทดแทนปริมาตรของโลหิตที่บริจาค
๔. ดูแลผู้บริจาคโลหิตจนกว่าผู้บริจาคพร้อมที่จะจากไป เมื่อร่างกายปรับสภาพได้แล้ว
๕. ถ้าผู้บริจาคมีอาการไม่ปกติ เช่น เวียนศีรษะ วิงเวียน เป็นลม หรืออาการอื่นๆ
  - ๕.๑ รีบให้ผู้บริจacksonอนลงบนเตียงสำหรับผู้บริจาคที่มีอาการหลังการบริจาค
  - ๕.๒ โดยให้ผู้บริจacksonมีระดับเท้าสูงกว่าระดับศีรษะ เพื่อให้เลือดไปเลี้ยงสมองให้เพียงพอ
  - ๕.๓ ให้ผู้บริจาคโลหิตดม Ammonia จนกว่าอาการจะดีขึ้น
  - ๕.๔ หลังจากมีอาการดีขึ้นแล้ว ให้ผู้บริจาคดื่มน้ำหวาน เพื่อให้ฟื้นตัวเร็ว
  - ๕.๕ ถ้าอาการไม่ดีขึ้น ให้ปรึกษาแพทย์ นำส่งโรงพยาบาล หรือเริ่มขั้นตอนปฏิบัติ

การกู้ชีพทันที ตามความรุนแรงของอาการทางคลินิก

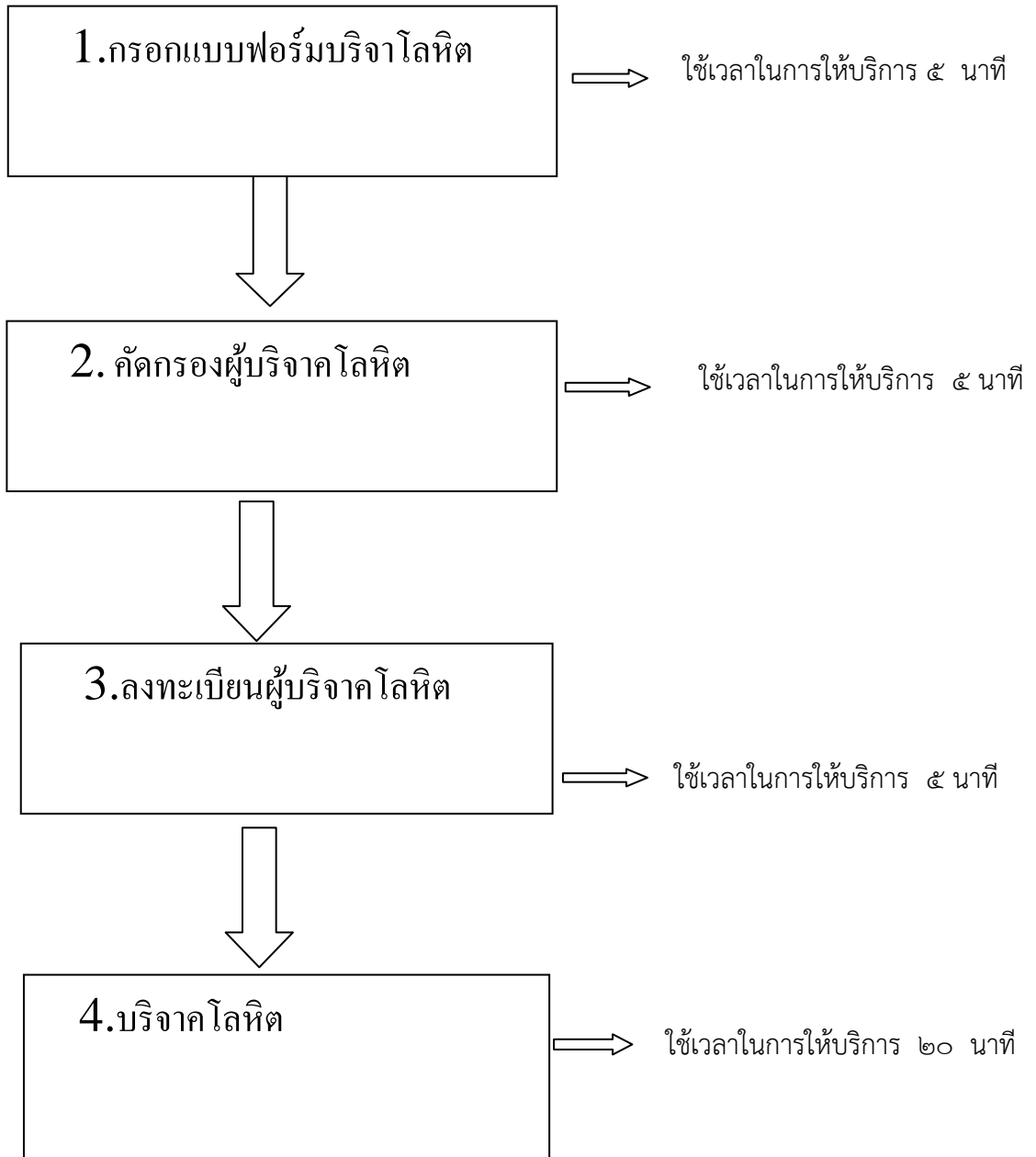
- ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่สามารถบริจาคโลหิตได้

๑. มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง
๒. น้ำหนักตัวตั้งแต่ ๔๕ กิโลกรัมขึ้นไป
๓. มีอายุระหว่าง ๑๗-๗๐ ปี ผู้ที่มีต่ำกว่าอายุ ๑๘ ปี ต้องมีหนังสือยินยอมจากผู้ปกครอง ผู้บริจาคอายุ ๖๐-๖๕ ปี บริจาคได้ทุก ๓ เดือน ปีละไม่เกิน ๔ ครั้ง และผู้ที่อายุ ๖๖-๗๐ ปี บริจาคได้ทุก ๖ เดือน ปีละไม่เกิน ๒ ครั้ง
๔. ความดันโลหิต ไม่เกิน ๑๖๐/๑๐๐ mmHg.
๕. ซีฟเจอร์ ๕๐-๑๐๐ ครั้ง/นาที
๖. ความเข้มข้นของโลหิตมี Hemoglobin ผู้หญิง เท่ากับ ๑๒.๕-๑๖.๕ g/dl หรือ Hematocrit ๓๗-๔๘% หรือจมน้ำใน Copper sulfate sp.gr. ๑.๐๕๒ และมี Hemoglobin ผู้ชาย เท่ากับ ๑๓.๐-๑๘.๕ g/dl หรือ Hematocrit ๓๙-๕๕% หรือจมน้ำใน Copper sulfate sp.gr. ๑.๐๕๓
๗. พักผ่อนอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งจะบริจาคโลหิต

-๑๐.๗ ข้อจำกัดที่ไม่ควรบริจาคโลหิต

๑. พักผ่อนไม่เพียงพอ น้อยกว่าปกติที่เคยพัก หรือดื่มแอลกอฮอล์
๒. ท้องเสีย ท้องร่วงภายใน ๗ วัน
๓. น้ำหนักลดอย่างรวดเร็วในระยะเวลา ๓ เดือนที่ผ่านมาโดยไม่ทราบสาเหตุ
๔. รับประทานยาแอสไพริน ยาคลายกล้ามเนื้อ หรือยาแก้ปวดข้อ หรือยาอื่นๆ
๕. รับประทานแก้อักเสบหรือยาอื่นๆ
๖. เป็นโรคหอบหืด ลมชัก โรคผิวหนังเรื้อรัง ไอเรื้อรัง วัณโรค โรคภูมิแพ้ โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน หัวใจ ฉัยรอยดัด มะเร็ง โรคโลหิตออกง่าย หยุดยาก หรือโรคอื่นๆ
๗. เคยเป็นโรคตับอักเสบ
๘. มีประวัติติดยาเสพติดหรือเพิ่งพ้นโทษในระยะเวลา ๓ ปี
๙. ภายใน ๓ วันนี้เพิ่งถอนฝิ่น อดฝิ่น ชูดหินปูน รักษาโรคฟันมา
๑๐. มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
๑๑. ได้รับการผ่าตัดเล็กภายใน ๗ วันหรือผ่าตัดใหญ่ภายใน ๖ เดือนที่ผ่านมา
๑๒. ในระยะ ๑ ปีนี้ได้เจาะหู สัก ลบรอยสัก ฝังเข็ม
๑๓. ในระยะเวลา ๑๒ เดือนที่ผ่านมา เคยรับโลหิตหรือส่วนประกอบของโลหิต
๑๔. ได้รับการฉีดวัคซีน หรือฉีดเซรุ่ม ขึ้นกับชนิดวัคซีนและเซรุ่ม
๑๕. ในระยะ ๖ เดือนที่ผ่านมา ได้คลอดบุตร หรือแท้งบุตร หรือกำลังให้นมบุตร

ขั้นตอนการให้บริการรับบริจาคโลหิต

เอกสารอ้างอิง (Reference)

คู่มือการคัดเลือกผู้บริจาคโลหิต ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๖.

พ.ศ. ๒๕๖๐